

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Ivre Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De rebus Ecclesiæ non alienandis. Consilium CCLXXXIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

res Ecclesiæ; verum etiam si alienari tantum patiantur, d. §. æconomus, per. Anchar. consil. 158. Et narratus nu. 15. prout hic uterque Reus harum arborum excisionem fieri sciverunt seu scire debuerunt, & potuerunt, ac scientes præfatum D. Arnoldum easdem auferre passi sunt.

9 Nec facit bona fides Reorum, ex eo, quod existimaverint id ibi prætextu alicujus consuetudinis licere: nam bona fides esse non potest, saltem nulla probabilis, ex juris, quod dicta consuetudo reprobat, ignorantia, l. penult. Cod. De iuru & fac. ignor. l. Quemadmodum in fine Cod. De agr. & cens. lib. 11. licet non negemus, propter huiusmodi bonam fidem mitius puniendos ipsos Reos pro arbitrio D. Iudicis. In quo hoc primum continebitur, ut Rei condemnentur Adori in omnibus expensis ob inconsultam eorum facilitatem: nam nulla ex parte magis iniqua nobis videtur D. Officialis sententia, quam quod fiscum agentem in expensis condemnaverit, * cui adversus Reos inquirendi iustissima fuit causa, tum ob prædictum ultimum subsequente sententia ejusdem D. Officialis in simili negotio confirmatum, tum ob manifestam juris dispositionem huiusmodi alienationes prohibentem; & denique ob dicti fisci officium; cui adversus huiusmodi excessus inquirendi cura perpetua incumbit, cap. fin. vers. & nihilominus De reb. Eccles. non alien. lib. 6.

Derebus Ecclesiæ non alienandis.

SVMMARIVM.

Alienatio Rei Ecclesiasticæ.

1. 6. Solemnitates quæ requiruntur in alienatione rei Ecclesiæ.
2. Consensus, & auctoritas cuius requiratur in alienatione rei Ecclesiasticæ.
3. Alienatio rei Ecclesiasticæ ex quibus causis fieri possit.
4. Meritorum nuda assertio an sufficiat.
5. Prælati negotia sua consanguineis committere non debent.
7. Emptori scienter rem Ecclesiæ sine solemnitate non competit actio personalis contra venditorem.
8. Aliud est vendere fructus rei ad vitam, aliud constituere rei usufructum.
9. Locatio rei Ecclesiasticæ ad longum tempus facta sine requisitis solemnitatibus nulla est.

CONSILIVM CCLXXXIX.

EX his, quæ in facto proponuntur pro parte Reverendi Domini Abbatis & Monasterij de Grimbergen, adversus Petrum de Spira, comperimus multa concurrere, quæ tam priorem concessionem ad vitam, quam sequentem venditionem domus in Oppido Lovanienfis sitæ, per prædecessorem moderni D. Abbatis acquisitæ faciunt omnino nullam: ita ut neque viâ exceptionis, neque actionis dicto Petro prospectum sit.

Nam quod ad priorem concessionem attinet, quam de dicta domo ad vitam præfati Petri, & ejus uxoris fecit D. Nicolaus de Spira defunctus Abbas, præfati Petri frater, manifesta est juris tam civilis, l. lubemus §. sanè Cod. De sacros. Eccles. in Auth. de alien. & emphyt. §. si verò aliquis voluerit

coll. 9. quàm Canonici, Clem. in verb. aut possessiones eiusdem alicui ad vitam de reb. Eccles. non alien. constitutio, huiusmodi concessionem etiam receptâ pecuniâ prohibens & annullans; si non sit facta adhibitis juris solemnitatibus & concurrentibus alijs ad hoc requisitis, can. Sine except. xlii. §. 1. c. 1. De reb. eccl. non alien. lib. 6. Quæ in literis hujus concessionis partim non conspiciuntur, partim simulata, partim extra veritatem posita inventiuntur, ideoque merito pro nulla reputari debeat: quia ut subsistat huiusmodi concessio, requiritur veritas causæ, & solemnitas formæ, Freder. de Seni cons. 142. Domino 10. anni nu. 13. Et quoad solemnitates, duo præcipua desiderantur; primum tractatus præcedens, qui in quavis alienatione rei Ecclesiæ perpetuo (cui annumeratur concessio ad non modicum tempus seu ad vitam) necessarius est, d. Clem. 1. & ibi glos. & Zabarella nu. 23. & alij Freder. de Seni cons. 52. Quidam prælati nu. 1. quod repetiturum est cons. 87. quia causæ cognitionem & discussionem omnino necessariam continet, dum disquirat, inter eos, quorum consensus necessarius est, an necesse, aut utile sit facere alienationem seu concessionem, Gloss. in d. c. 1. verb. tractatus, Fred. de Seni cons. 249. Domino Michaeli, Ioan. delmolain c. 1. vers. quid autem ut tractetur De his quæ sunt à prælat. Sic ut non sufficiat consensus Prælati, & aliorum Monachorum concurrere in actu Capitulari, nisi etiam consensus præcesserit solemnitas huiusmodi tractatus; & plerique velint de eo tractatu instrumentum fieri seorsim, nec sufficere mentionem fieri tractatus in instrumento alienationis aut perpetuæ seu ad longum tempus concessionis, nec in eo credatur simplici narrationi Notarij id asserentis, Paul. de Cast. cons. 38. Super eo quod queritur vol. 2. Felin. in c. Sicut nu. 17. De sent. & re iudic. Alex. cons. 17. Viso instrumento nu. 5 vol. 4. Thomas Grammat. decis. 17. nu. 17. Cum ergo non constet in hac concessione de præcedente hoc tractatu, & ex instrumento hujus concessionis aperte deprehendatur, quod D. Abbas & Religiosi in eo nominati initium fecerint ab ipsa concessione; dicendum est illam vitio nullitatis infectam esse.

Secundum quod ex solemnibus hic desideratur, est consensus Superioris, Alex. ar. d. cons. 17. nu. 4. qui in hoc Abbate ab ordinaria jurisdictione exempti est Papa, Gloss. in d. Clem. 1. in v. proprii, Bald. consil. 511. Quidam prælati nu. 2. vers. dicit aliquis superior est vol. 5. vel saltem Superior generalis Ordinis, qui quasi Episcopalem habet jurisdictionem, Gloss. in d. Clem. 1. in v. habeat, & ibi Cardin. nu. 31. Franc. Marc. decis. 1083. parte 1. Etsi enim ad hoc, ut non incuratur poena suspensionis ab officio, propter alienationem rei Ecclesiasticæ factam, sufficiat, quod Conventus cum Prælati proprii consensu alienaverit; ad invaliditatem tamen contra hunc effugiendam hoc non sufficit, sed requiritur consensus vel Papæ, vel illius, qui immediate Prælati alienantis vel his concedentis superior est, Steph. Bertran. cons. 305. Etiam si vol. 4. Quod cum hic factum non sit, non potest dici, quod hæc concessio ipso jure subsistat quia deficit illud, quod substantiale seu principale est; sic ut successor in Prælatura non obligetur ex hac prædecessoris sui concessione, Fred. de Seni cons.

3 *conf. 143. Concessio facta.*

Sed & si in solemnitate nihil desideraretur, aut quod ex consuetudine aliqua ex solemnibus, quæ jure communi præscribuntur, quædam omitti possent; nihilo tamen solidior erit hæc concessio: ob id, quod alterum extremorum hinc desideretur; veritas causæ scilicet, quæ consistit in casibus, seu causis, ex quibus à jure alienatio rei Ecclesiasticæ permittitur; quæ sunt tres, necessitas, utilitas, & remuneratio; ita ut si una harum trium causarum non intervenit, alienatio, seu concessio ad vitam (quæ ut diximus perpetuæ alienationi comparatur, Dominie. *Gemin. conf. 48. Pro examinatione claustrorum nu. 5. Bonif. de Vitalibus in d. Clem. 1. nu. 14.*) quantumvis solemniter facta, est ipso jure nulla, *c. Nulli & ibi Doct. De reb. eccl. non alien. d. Clem. 1. gloss. in c. Qui in ecclesiis de consue. Castren. conf. 74. In factis istis vol. 1.* Iam verò percurrendo dictæ concessionis instrumentum, non invenitur subesse causæ necessitatis: ob id, quod hæc concessio lucrativa sit ex causa donationis; in necessitate autem nemo liberalis præsumatur, *l. Rem legatam in fine De adm. leg. Sed nec utilitatis causa præexertur, quæ in donatione seu concessione lucrativa constitui non potest quoad donantem: quia damnum seu diminutionem continet omnis donatio, ac gratuita concessio, l. Præses in fine C. De transact. neque ijs permittitur, qui rerum administrationem, non plenum arbitrium, habent, l. Cum plures §. penult. l. Tutor secundum dignitatem De adm. tut. l. 1. §. præerea De tutel. & ratione distrah. Superest ergo sola remunerationis causa, ob benemerita, quam etiam solam exprimit dictum instrumentum. * Sed ut ex hac causa sustineatur donatio, seu concessio, non sufficit sola & nuda causæ hujusmodi expressio & narratio, sed illius quoque veritas adesse debet; ita ut nisi probentur exactæ merita, non subsistat donatio, nec præsumatur meritorum allegatio, nec etiam ultra merita extendi possit donationis effectus; præsertim inter personas donare prohibitas, *Bart. in l. Si forte De cast. pecul. Guido Papa decis. 95.* qualis est Prælatorum donatio seu liberalis concessio consanguineis suis facta, *Joan. Andr. in addit. ad Specul. de reb. eccl. non alien. in rubr. sic ut nisi per consanguineum donatarium merita eaque æquivalentia donationi probentur, successor in dignitate hujusmodi donationem ob simulatam remunerationem, tamquam ambitiosam revocare, & rem donatam etiam cum fructibus avocare possit: ut consulendo eleganter respondit Oldradus, conf. 226. Quidam Episcopus. De quo in proposito minor est dubitatio, ob id, quod plurima proponantur non tantum non extare illa Petri hujus in Monasterium merita; sed ex adverso deprehendi multa, quibus idem Petrus cum suo fratre Abbate dictum Monasterium in maxima damna coniecerit; quæ in processu propius deducta, & probata prorsus improbabilem faciunt Petri hac in re intentionem. Et tantum abest, ut in eo, in quo Petri hæc merita præcipue constituuntur (quod Monasterij res & bona plurimis annis administraverit) veritas aliqua ponenda sit; ut vel inde potissimum contrarium assumendum ac præsumendum veniat. * Nam jus prohibet consanguineis Prælati hujusmodi**

Monasterij negotia committi, *can. Decenter 89. distinct. can. Episcopus xii. q. 2.* quia præsumptio est, quod hi cupiditate habendi & expilandi sibi studeant, & res Ecclesiæ libenter lædant, *gloss. in d. cap. Decenter.* Et quamvis ea præsumptio cesseret, vel saltem non tam facile assumatur, si consanguinei sunt aliqui beneficii, & honesti, *fred. de Senis d. consil. 52. Quidam prælatus nu. 2.* & donatio, seu concessio est de re exigui momenti, vel si pauperi consanguineo donetur pro illius victu aut vestitu, *Petr. Rebuff. in tract. de alienat. rerum Eccles. nu. 75.* cum tamen ob remunerationem sit, causa remunerationis probari debet; alioqui successor liberalitati huic stare non cogitur, *fred. de Senis d. consil. 52. nu. 1.* Cui remunerationis causæ hic tanto minus standum est, quod ex adverso quoque proponantur plurima, ex quibus constat Petrum ex bonis hujus Monasterij etiam divitem, & locupletem esse factum.

Restat ut de sequenti vindicatione hujus domus, quam modernus Reverendus D. Abbas post hanc concessionem fecit, dicatur. In quo subsistendum non est: cum enim sit facta sine ulla juris solemnitate, sine superioris consensu, sine præcedente tractatu, sine consensu capituli, sine causa vel necessitatis, vel utilitatis, vel benemeritorum, non potest illa ulla ratione consistere; secundum ea quæ superius diximus, *d. can. Sine exceptione xxi. q. 2.* Eoque minus, quod hæc sint facta ante confirmationem præfati D. Abbatis, tunc cum tantum electus esset, & per jus alienandi rem tempore non perituram, etiam in permixtis casibus nullam adhuc habeat præstare, *Gloss. in c. Qualiter de elect.*

Neque in prædictis duobus articulis faciendæ est aliqua distinctio juris seu actionis personalis à jure reali: quasi si non teneat concessio vel hæc posterior venditio, quoad rei alienationem; obligatio tamen & actio personalis saltem Petro dari debeat, si non ad implementum, saltem ad præstationem ejus quanti interest. Ut eventum, quando alicui res sacra, aut liber homo, cujus nulla est alienatio, vendita est, *l. Liberi De contrah. empr.* quia ut hoc verum sit, ubi emptor ignorat hujusmodi conditionem rei, quæ venditur, vel donatur; non obtinet tamen, si eandem sciat: quia se decipit & contra jura mercatur, *d. l. Liberi hominis in fine l. Si emptione De contrah. empr.* quia contractus ipse, unde obligatio personalis consurgere deberet, vitatur & annullatur; ita ut ex hoc contractu contra juris prohibitiones celebrato nihil juris contrahenti acquiratur, & sic nec actio personalis, *d. l. Invenio §. sanè Cod. De sacros. Eccles. Bonif. de Vitalibus in d. Clem. 1. nu. 17.* quia rem illicitam aggressus est mala fide, propter juris prohibitionem, *l. Quemadmodum Cod. De agri. & cens. lib. 11. l. Univerfus C. Ne rei dom. vel templor.* Non quod Prælatus non possit contrahendo se obligare, etiam in præjudicium bonorum & fructuum mensæ suæ; sed quod id non possit per contractum vetitum; ut est perpetua, seu quasi perpetua, rei immobilis alienatio. * Unde est, quod Petrus Rebuffus tradit, in tractatu de alien. rei Eccles. nu. 27. *vers. Tertius casus est,* discrimen esse inter venditionem fructuum alicujus rei seu fundi ad vitam, & inter concessionem seu constitutionem ususfructus rei ad vi-

ad vitam; ut ex hac, quia ius in re constituitur, quod iura vetant, nulla nascatur obligatio, propter juris prohibitionem; ex illa verò, quia nullum ius in re constituitur, l. fin. De contrah. empt. nascatur personalis obligatio adversus ipsum prælatum sic contrahentem, non adversus ejus successorem, nisi solemnitates intervenerint, cap. ult. Ne prælati vices, cap. De cetero De transact. & cap. Veniens eodit. Alciat. consil. 14. Casus præsentis. Unde etiam est, quod locatio rei Ecclesiasticæ ad longum tempus sine requisitis solemnitatibus facta usque adeo nulla sit, ut ex ea conductori nulla detur actio; ne quidem pro tempore illo, ad quod licet poterat fieri locatio, d. Clem. 1. & ibi Doct. Bart. consil. 159. Visa quadam consil. Lopus alleg. 80. Quæritur cum locatio, Math. de afflicto. decis. 107. quod apertum indicium est, nec personali obligationi, nec actioni ad interesse locum esse. Ex his igitur rationibus, quæ ampliari, & latius deduci, causæque si in litem erumpet, post discussionem, & utriusque partis allegationes, meliore ordine, certiorque ratione applicari & accommodari poterunt, concludo, Reverendum D. Abbatem optimè fundatum esse in repetitione, seu vindicatione dictæ domus, nihilque esse, cur vel jure dominij, vel retentionis illa per Petrum detineri diutius possit.

De rebus Ecclesiæ non alienandis.

S V M M A R I U M.

Alienatio rei Ecclesiasticæ.

1. Alienatio rerum Ecclesiæ prohibita est.
2. Alienari quomodo possint res Ecclesiæ.
3. Solemnitates non præsumuntur in prohibitis, alias secus.
4. Prescriptio quadragenaria adversus Ecclesiam quando incipiat currere.

CONSILIVM CCXC.

MONASTERIUM utriusque sexus Congregationis S. Brigittæ in civitate Trajectensi anno 1532. & aliquot annis sequentibus, diversa sua prædia in perpetuam emphyteusim pro certo annuo canone diversis personis concessit, & oblatâ occasione emphyteutarum heredibus, seu causam habentibus emphyteusim renovavit, datis literis sub communi sigillo utriusque Conventus, simplici narratione insertâ, quod id factum sit cum consensu utriusque Conventus. Qui nunc Monasterio præsent conantur hujusmodi prædia revocare & emphyteusim resolvere. Quæritur, num jure possint, non obstante tricennali præscriptione, narratione communis consensus, & appensione communis sigilli?

Paucis respondetur, quod hujusmodi emphyteusis concessio sit ipso jure nulla, secundum dispositionem juris communis ac sacras sanctiones canonicas. * Vtroque enim jure prohibetur rei ad Ecclesiam pertinentis alienatio quæcumque atque ita etiam in perpetuam emphyteusim concessio, & præsertim prædiorum, quæ non sunt omnino sterilia atque mutabilia, in Auth. de non alien. §. nos igitur collat. 1. & in Auth. de alien. & emphyt. collat. 9. cap. Nulli De reb. Ecclesiæ non alien. Ita ut eorum rerum in emphyteusim concessio omni-

nò nulla sit, liberumque sic sit alienata vindicare & repetere, d. cap. Nulli, non restituito etiam eo, si quid pro alienatione datum vel acceptum sit, l. Iubemus C. De sacros. Ecclesiæ. Nec ex eo sustinetur hujusmodi alienatio, si fortè tempore alienationis Monasterio utilis fuerit: nam sola utilitatis causa alienationem validam non facit; imò nec necessitatis, c. Sicut c. Sine exceptione XI. q. 2. c. Tua De his que fiunt à prælat. * Et si enim requiratur utraque vel altera ex his duabus causis in alienatione rei Ecclesiasticæ separatim tamen singulæ per se solæ non sufficiunt; cum his, aut similibus causis ingreditibus requiratur alia juris solemnitas; videlicet primò tractatus præcedens, capitulariter convocatis omnibus capitularibus inquirentibus in causam alienationis, & eam comprobantibus, d. c. Sine exceptione: instrumento de hujusmodi præcedente tractatu solemniter confecto; ita ut ipsum alienationis instrumentum mentionem faciens de tractatu non sufficeret, Fred. de Sens consil. 143. Concessio, Alex. consil. 17. Viso instrumento vol. 4. Secundo, consensus totius Capituli, insertis nominibus omnium capitularium, Ioan. Andr. & Imolain cap. Quanto De his que fiunt à prælat. Tertiò, quod præcipuum est, requiritur consensus & auctoritas Superioris ipsius Monasterij, Auth. Hoc ius porticum C. De sacros. Ecclesiæ. d. c. Sine exceptione; idque cum causæ cognitione, Dom. Geminian. consil. 48. Presbyter. Cum igitur in proposita alienatione, neque præcedens tractatus utriusque Conventus; neque Superioris auctoritas præcellerit, non potest hæc alienatio dictorum prædiorum ullo jure sustineri ex sola narratione de consensu utriusque Conventus & appensione sigilli, deficientibus alijs magis principaliter requisitis solemnitatibus, * quas intervenisse præsumere non debemus, si aliter de ijs non constet, Alexan. d. consil. 17. Bart. & alij in l. Sciendum De verb. oblig. Licet enim in alijs, quæ prohibitionem juris non habent, facile præsumantur omnia solemnia intervenisse, d. l. Sciendum: in prohibitis tamen idem dici non potest, nisi instrumentum antiquitate temporis adjuvetur; hoc est res sit de antiquo de octuaginta vel centum annis, Philip. Decius consil. 341. Viso puncto nu. 13. Mar. Socinus consil. 15. Visis vol. 1. quod hic in tam recenti adhuc alienatione dici nequit.

Quam sic alienationum prædiorum revocatio nem, seu vindicationem non impedit triginta quatuor annorum lapsus ex die, quo primum in emphyteusim dari cœperunt: nam adversus Ecclesiam obijci non potest nisi quadraginta annorum præscriptio, c. De quarta De præscript. quæ currere non incipit nisi post mortem ejus Prælati, seu Superioris, qui sic sine solemnitate juris alienavit, can. Si sacerdotes, can. placuit §. hæc De præscript. XVI. quæst. 3. Guid. Papa de ijs. 150. atque item post mortem illius, qui primum alienatam accepit. Cum enim contra juris prohibitionem rem sibi compareret, malæ fidei esse præsumitur, l. Quemadmodum c. De agr. & cens. lib. II. quæ mala fides obstat initio præscriptionis, c. Possessor De reg. iur. l. 6. Ita ut dicto Monasterio repetenti & vindicanti dicta prædia, nihil sit quod ex præmissis oblatæ possit.

De